R๒R & CQI POSTER ๐๓

ชื่อเรื่อง : โปรแกรมส่งเสริมการกลืนอย่างปลอดภัยในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มีภาวะกลืนลำบาก

ชื่อผู้วิจัย หรือคณะผู้วิจัย พร้อมหน่วยงาน : นางสุภาพร ปรัชญาประเสริฐ หออภิบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

บทนำและวัตถุประสงค์ : การวิจัยเรื่องโปรแกรมส่งเสริมการกลืนอย่างปลอดภัยในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มีภาวะกลืนลำบาก ปี พ.ศ. ๒๕๖๐นี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง ชนิดแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการกลืนอย่างปลอดภัยเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติการพยาบาล เพื่อประเมินผลโปรแกรมส่งเสริมการกลืนอย่างปลอดภัยและเพื่อลดการเกิดการสำลักในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มีภาวะกลืนลำบาก

วิธีการศึกษา : กลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มีภาวะกลืนลำบาก ที่เข้ารับการรักษาในหออภิบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ตั้งแต่เดือน มกราคม ถึงเดือน มีนาคม ๒๕๖๐ ทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวน ๑๕ ราย โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล ๓ส่วนคือ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการเจ็บป่วย และแบบประเมินความพร้อมในการกลืนประกอบด้วย แบบประเมิน คัดกรองการกลืน แบบทดสอบการกลืนอย่างปลอดภัย เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปจากแฟ้มประวัติผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง การสัมภาษณ์ผู้ป่วยและญาติ ระหว่างเดือน มกราคม ถึงเดือน มีนาคม ๒๕๖๐ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบร้อยละผลการประเมินคัดกรองการกลืน และเปรียบเทียบร้อยละผลการทดสอบการกลืนก่อนและหลังการส่งเสริมการกลืนอย่างปลอดภัย

ผลการศึกษา : พบว่าผลการประเมินคัดกรองการกลืนขั้นที่ ๑ ครั้งที่ ๑ พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสามารถตอบสนองต่อคำพูด ควบคุมศีรษะในท่านั่งตัวตรงได้ ไอได้ตามที่บอก หายใจได้เอง และไม่มีเสียงน้ำในคอ มีกลุ่มตัวอย่าง ๒ คน ที่ไม่สามารถควบคุมน้ำลายของตนเองได้และไม่สามารถใช้ลิ้นเลียริมฝีปากบนและล่างได้ และผลการทดสอบการกลืนขั้นที่ ๒ ครั้งที่ ๑ พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่กลืนน้ำในช้อนที่ ๑ ไม่ได้ เพราะมีอาการไอ คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖๗ และกลืนไม่ได้เพราะมีน้ำไหลออกที่มุมปาก คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๖๗ ตามลำดับ

สรุปและข้อเสนอแนะ : การส่งเสริมการกลืนอย่างปลอดภัย ในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มีภาวะกลืนลำบาก ซึ่งประกอบด้วย การประเมินความพร้อมของผู้ป่วยก่อนกลืน การฝึกบริหารกล้ามเนื้อและฝึกกลืนน้ำลายก่อนเริ่มให้อาหาร มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างพยาบาล ผู้ป่วย ผู้ดูแล เพื่อสร้างความเข้าใจและยอมรับปัญหาของผู้ป่วยอย่างแท้จริง มีการประเมินสภาพผู้ป่วยเป็นระยะ ให้การพยาบาลด้วยความนุ่มนวล กระตุ้นให้ผู้ป่วยมีความหวัง มีกำลังใจ ลดความวิตกกังวล ซึ่งจะช่วยให้ผู้ป่วยสามารถปรับตัวและฟื้นฟูสุขภาพได้ดีขึ้น ทั้งนี้การประเมินได้อย่างรวดเร็ว และให้การพยาบาลที่ถูกต้องจะช่วยลดภาวะแทรกซ้อนที่อาจตามมาจากภาวะกลืนลำบากเช่นการติดเชื้อที่ปอดต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการรักษา รวมถึงบางครั้งเป็นภาระให้กับผู้ดูแลที่ต้องจัดเตรียมอาหารให้กับผู้ป่วย ซึ่งเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก หากผู้ป่วยต้องคาสายยาให้อาหารกลับบ้านด้วย ดังนั้น พยาบาลจึงต้องส่งเสริมความสามารถในการกลืนของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองให้เร็วที่สุดช่วยให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากภาวะแทรกซ้อน ลดความวิตกกังวลและลดการพึ่งพาครอบครัวได้ ซึ่งนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง